

Berättarkväll 4 februari 2013

- Hudiksvallsutställningen 1913
- Hudiksvalls kyrka
- Präster genom tiderna
- Olof Broman

Lennart Ersson, Anders Martinsson och Karin Haglund berättade om Hudiksvallsutställningen.

Förberedelserna inför utställningen startade 1909, och området kring och i Östra skolan valdes så småningom till utställningsplats. Efter skolavslutningen 1913 startade byggandet, som omfattade ombyggnad i skolan och uppförande av paviljonger, restaurang och ett nöjespalats med kägelbana och pilkastning. Fontänen med kopparormen byggdes. Allt stod klart den 15 juli då landshövdingen invigde, och ett telegram skickades till kungen.

Utställningen omfattade bland annat kyrklig och profan konst, textilier, hantverk och industri.

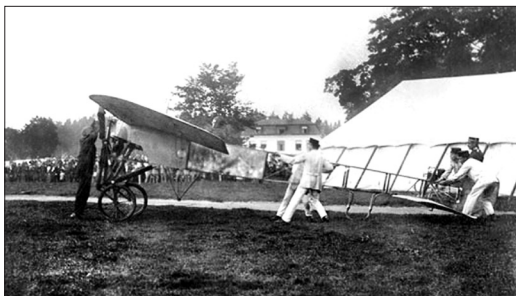
Det stora dragplåstret var kapten Hugo Sundstedts flyguppvisning vid Lillfjärden. Folk kom från när och fjärran för att bevittna den första flyguppvisningen i Hudiksvall. I övrigt blev utställningen ingen framgång besöks- och ekonomimässigt.

Klart för start vid Lillfjärden. Fotot tillhör Anders Martinsson.

Katharina Nordin och Erik Berglund Tanzborn berättade om Hudiksvalls kyrka.

Den äldsta kyrkan låg vid Lillfjärden vid Sofiedals kyrkogård. 1672 påbörjades bygget av en ny kyrka, och 1702 var den klar för invigning. Hudiksvall hade vid den tiden 400-500 invånare.

Under rysshärjningarna skönades kyrkan, men en kanonkula som sköts in i kyrkväggen satt länge kvar i predikstolen.

Kyrkan har genomgått många renoveringar, den nuvarande utformningen i barockstil fick den 1888.

Yngve Aronsson hade valt ut och talade om några intressanta präster genom tiderna.

Från den legendsusade Greven i Bäck, som tillträdde som prost för Hälsingland 1438, nämndes en rad märkvärdiga kyrkoherdar: Petrus Waldman, som förknippas med häxprocesserna, Olof Broman (förstås, se mer nedan), Olof Hansson Forsell som tillika var astronom, matematiklärare och psalmdiktare. Några kvinnliga kyrkoherdar har aldrig funnits i Hudiksvall.

Olof Broman, föredrag av Karl-Erik Nordström

Olof Broman föddes i Rogsta 1676, och som elvaåring kom han till Uppsala för att studera för berömd-

heter som Jesper Svedberg, Urban Hjärne och Olof Rudbeck.

Karl-Erik Nordström gav en utförlig bakgrund till de strömningar i tiden som påverkade Olof Broman, en brytningstid för teologi, naturvetenskap och ekonomi.

1713 blev Olof Broman rektor för trivialskolan i Hudiksvall. Parallellt med detta var han tidvis även kyrkoherde och läkare. När Armfeldts karoliner svårt förfrusna återkom från Norge 1719 amputerade han knektar och officerare i hundratal.

Ryssarnas härjningar 1721 drabbade Broman hårt även personligt: hela hans stora bibliotek brann upp, och manuskriptet till hans livsverk Glysisvallur förstördes, så att han måste börja om från början.

Han var också apotekare och naturvetare. Hans meteorologiska observationer delgavs Anders Celcius. Han utgav en roman. Listan kan göras lång ... Olof Broman var ett universalsnille, som behärskade det mesta.

Thorvald Forssner